

PRÒLEG

JOANDOMÈNEC ROS
President de l'Institut d'Estudis Catalans

L'any 2017 es commemorà el segle i quart de la redacció de les «Bases per a la Constitució Regional Catalana», o Bases de Manresa, document que una ponència de la Unió Catalanista va presentar als representants de les associacions catalanistes reunits durant tres dies del març de 1892 a la capital del Bages.

Què varen representar les Bases de Manresa, des del punt de vista polític i social? Foren una manifestació primerenca de l'anhel d'independència que caracteritza la societat catalana del segle XXI? Foren un intent d'assolir per a Catalunya allò que no arribaria fins a l'Estatut de Catalunya de 1979: l'autonomia del «café per a tots» en una Espanya suposadament democràtica? Foren, simplement, una manifestació d'un malestar de caire més comercial i social que polític i cultural?

Per donar resposta a aquestes i a altres preguntes, cal situar-nos adientment en la Catalunya i l'Espanya de 1892, i això és el que fan els autors d'aquest volum. Tot commemorant el cent vint-i-cinquè aniversari de les Bases de Manresa, historiadors, politòlegs, polítics i altres experts han repassat al llarg dels anys 2017 i 2018, i en diferents seus de Manresa, Barcelona i Prada de Conflent, què fou i què va significar aquella reivindicació popular, i què en queda. I ens la presenten emmarcada en l'entorn social, polític i cultural de la Catalunya del final del segle XIX. Es tractava, ens diuen, d'un document reivindicatiu, però clarament regionalista, que proposava un projecte autonomista, de tarannà tradicional i corporativista, lluny de la rei-

vindicació independentista, que aquella època no propiciava pas.

Però les Bases de Manresa són molt importants, perquè es consideren l'inici del catalanisme, entès com el «moviment que defensa el reconeixement de la personalitat política de Catalunya o dels Països Catalans», segons la tercera de les accepcions del *Diccionari de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans.

L'Institut d'Estudis Catalans va voler participar des de bon començament en la commemoració d'aquest aniversari, que, a més de precedir-la, es perllongava al llarg de la capitalitat cultural de la ciutat de Manresa durant l'any 2018, i ara es complau a publicar el volum que recull totes les conferències i els discursos de polítics i estudiosos, que considero una aportació fonamental per al coneixement d'aquest episodi cabdal per al nostre país.

Degut al temps escolat entre els diferents actes del cent vint-i-cinquè aniversari de les Bases i la publicació d'aquest volum, ens trobem amb parlaments de polítics que ja no tenen la funció que ocupaven llavors o que, lamentablement, es troben avui dia empresonats o exiliats. És aquesta una més de les conseqüències de la incapacitat del Govern de l'Estat per entendre què demanaven els polítics que promogueren el procés independentista de Catalunya en la segona dècada del segle XXI, de la mateixa manera que els governants espanyols de l'època ignoraren allò que, amb unes reclamacions molt més suaus, sollicitaven els signants de les Bases de Manresa en la darrera dècada del segle XIX.